

Can't get enough?

Vince Clarke, het muzikale brein achter één van de meest succesvolle duo's aller tijden, Erasure, heeft vele hits op zijn naam. In 2002 heeft de Britse synth goeroe de krachten opnieuw gebundeld met producer/technicus Gareth Jones, om op eigen kosten een nieuw Erasure album vol covers op te nemen. Jonathan Miller gaat op de koffie in Clarke's privé studio en ontdekt het hoe en waarom...

door Jonathan Miller >
jonathan@interface.nl

Depeche Mode, Yazoo, The Assembly en Erasure hebben allemaal twee overeenkomsten: ze zijn alle vier door Vince Clarke opgezet én scoorden internationale top tien hits met door Clarke geschreven, pakkende synth-pop nummers. De laatste twintig jaar heeft Vince Clarke meer hitsingles geproduceerd dan wie dan ook. Met Erasure scoorde hij, tussen 1986 en 1993, niet minder dan vijftien Britse top tien noteringen. Geen slechte verdienste in de wereld van de wegwerp-pop. Clarke en Erasure's charismatische zanger Andy Bell vierden dit met hun passend getitelde compilatie 'Pop!' - The First 20 Hits.

Is het werkelijk alweer zó lang geleden dat Clarke voor het eerst scoorde en (het volslagen onbekende) Depeche Mode de Europese hitlijsten inslingerde met gezellige, lichte en vrolijke één-vingerakkoord nummers zoals, 'Just Can't Get Enough'? Het is misschien lachwekkend, maar in 1981 werd de invloedrijke synth groep voor het eerst afgeschreven als passé. Vince Clarke was namelijk ontevreden over het promotie- en tourwerk en dus gaf Depeche Mode's belangrijkste songschrijver er na de release van de lichtvoetige Speak and Spell langspeler er de brui aan.

Clarke's voormalige bandgenoten zochten hun heil in een andere richting. Binnen zeven jaar regeerden ze de popwereld met hun zwaarmoedige en tegelijkertijd hemelsbestijgende synth geluid. Het hoogtepunt was het 101ste en laatste concert van de Music for the Masses wereldtournee in 1988. Maar liefst 75.000 bezoekers bezochten in de Californische Pasadena Rose Bowl het live concert van Depeche Mode. D.A. Pennebaker, ooit beroemd geworden met de uit 1965 stammende documentaire over Bob Dylan getiteld Don't Look Now, legde het concert vast op celluloid. (101, red)

Pop jukebox Clarke deed het ondertussen ook niet slecht. In 1982 vormde

hij een duo met de spectaculaire zangeres Alison 'Alf' Moyet. Onder de naam Yazoo werd hun synth blues een begrip. Het duurde echter niet lang voor Clarke weer een andere richting insloeg. Erasure werd zijn grootste en langdurigste succes, met als hoogtepunt het optreden voor 60.000 mensen in de Milton Keynes Bowl. Muziek voor Miljoenen in zijn meest letterlijke vorm.

Studio/landgoed Clarke

Inmiddels zijn er tien Erasure albums verschenen en kan Clarke terugkijken op een succesvolle carrière met zijn muzikale partner Andy Bell. De afgelopen jaren heeft Vince Clarke zowel in Amsterdam, als in London Studio's gehoord en bewoond. Tegenwoordig speelt hij met zijn gigantische collectie analoge synthesizers in 37B. Deze letternummercombinatie is de naam van een unieke, enorme, ronde opnamestudio op Clarke's landgoed in het Zuid-Engelse Surrey. Op diezelfde plek vind je ook zijn woning.

'Het leek mij een goed idee een ronde studio te bouwen, omdat het huis zelf ook rond is,' vertelt Clarke droog. 'Er werd een grote ballon opgeblazen in een bouwput, waarover cement werd gespoten. Daardoor ontstond de koepel. Toen het gebouw klaar was, had het een vreemde akoestiek, een beetje alsof je in een kerk stond. Een complex isolatiesysteem maakte het geluid weer normaal. Daarna zijn alle synths aangesloten op een centrale patchbay. Op die manier kan ik een lfo van willekeurige synth verbinden met de VCA van een synth aan de andere kant van de studio.'

Kevin van Green - die ook de studio's had ontworpen van Depeche Mode's Martin Gore en Depeche mentor Daniel Miller - werd ingehuurd om Clarke's droomstudio te ontwerpen. De vele technische problemen werden door hem schijnbaar zonder problemen opgelost. Vandaar ook dat de trotse eigenaar van 37B hem alle eer doet toekomen. 'Het was een uitdaging voor iedereen en er is heel veel tijd in

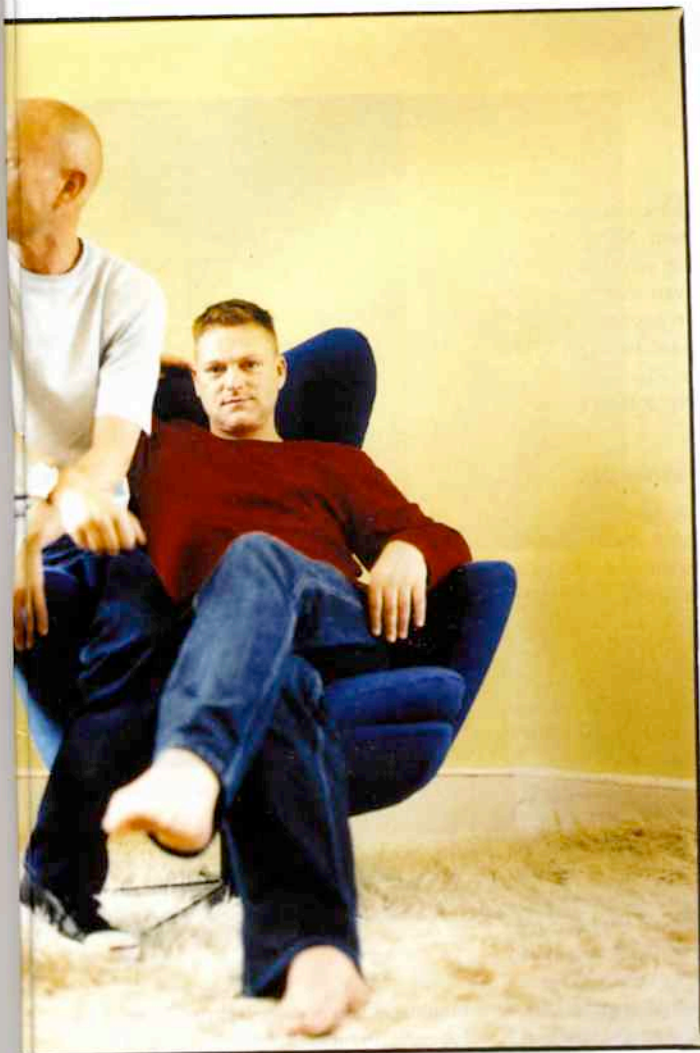
Is het werkelijk
Clarke Depeche
in slingerde m

de research gestoken. Ik kan alleen maar zeggen dat iedereen fantastisch werk heeft geleverd!

Een soloplaat?

In 1994 was 37B klaar voor gebruik en alle Erasure albums werden sinds dat jaar, gedeeltelijk of geheel, opgenomen in deze studio's. Het commerciële succes van de platen is erg wisselend. Het leek er zelfs op dat het geflopte Loveboat in 2000 wel eens het einde van Erasure zou kunnen inluiden. Was het voorheen onzinkbare schip Erasure op een ijsberg gelopen?

Een negatieve reactie van de pers leek dit wel aan te duiden. Tijdens een Britse televisie documentaire getiteld Top Ten of Electropop (BBC) concludeerde wreed: 'Een nieuw album sloop vorig jaar uit de studio, maar niemand vond het nog interessant of nieuw.' Tijdens datzelfde programma leken Monseigneur Clarke en Bell niet erg onder de indruk van dat commentaar, hoewel de flamboyante

Links: Vince Clarke, rechts: Andy Bell

alweer zó lang geleden dat Mode de Europese hitlijsten met 'Just Can't Get Enough'?!'

Bell speels verklaarde. 'Er staan een aantal fantastische songs op. We maken gewoon nog een album, dat vinden we niet erg, toch?' Ter illustratie; de andere helft van het duo trok eens rustig aan zijn sigaret, voordat hij zachtjes begon te lachen. Clarke had duidelijk geen trek in een zinloos debat. Laten we wel wezen, Erasure hoeft niets meer te bewijzen.

Sommigen beweren dat een cover album een gemakkelijke uitweg is voor Erasure. Deze opmerking snijdt echter geen hout, als je met een songschrijver van het kaliber Clarke praat. 'Toen het Loveboat album niet goed verkocht wilde de platenmaatschappij dat we een tour deden en daar had ik geen zin in,' legt Clarke uit. 'In plaats daarvan dachten we dat het beter was iets nieuws te verzinnen, dan thuis te gaan zitten mokken. Het idee om covers te doen is afkomstig van Andy. Met dat concept zijn we nu druk aan de slag.'

Het nieuwe project lijkt inderdaad sterk op het lang aangekondigde Andy

Bell solo album waarop nummers uit de jaren 60 zou worden gecoverd. Dat idee is de basis geworden van het nieuwe Erasure album. Clarke verzong de werktitel R.I.P. (een titel, die overigens onmiddellijk werd verworpen door Bell!) 'Andy was bezig met het maken van een solo album vol ballades met Gareth [Jones] en ik ben me ermee gaan bemoeien,' lacht Clarke.

'We hadden het plan opgevat om dit album met zijn drieën te maken zonder de platenmaatschappij. Op die manier staan we allemaal op gelijke voet, in plaats van Gareth 'slechts' in te huren als producer.'

Welke covers?

Het samenstellen van een album vol geschikte nummers moet voor drie heren met een uiteenlopende smaak een lange bevalling zijn geweest. 'Het opnemen van coverversies heeft ook zo zijn voordelen,' vertelt Clarke. 'Je hoeft je niet de haren uit het hoofd te

trekken en je zorgen te maken over de melodische- en tekstinhoud van een album. Alleen dat al maakt het werken aan dit album fantastisch. Op die manier kun je de track zo interessant maken als je maar wil. Het nummer is hoe dan ook een goede song. Ik denk dat we de liedjes zo vreemd mogelijk proberen te maken.'

Jones is het eens met zijn collega, voordat hij ineens een andere richting inslaat: 'Eén van geweldige dingen van het maken van covers is, dat je als producent je niet druk hoeft te maken over de composities. We wilden dit album vooral ook gebruiken als een showcase voor Andy's stem. Hij is een van de beste popzangers waarmee ik ooit heb gewerkt. Andy vindt het geweldig om te zingen. Het is ook verfrissend omdat we geen 'master plan' hebben. Vergeet niet, dat niemand ons heeft ingehuurd om dit project te maken. We doen dit vooral voor ons eigen plezier en de liefde voor muziek. We zijn gewoon rond de tafel gaan zitten, hebben een aantal nummers gekozen en hebben elkaar beloofd veertien songs op te nemen in onze eigen stijl.'

Werk en ethiek

Clarke en Bell zijn sinds lange tijd gewend het onmiddellijk herkenbare en toch steeds veranderende Erasure geluid tijdens het eerste werkproces te vermijden, door een beproefde methode toe te passen. Clarke tokkelt op een akoestische gitaar om een basis akkoordschema te verzinnen, terwijl Bell tegelijkertijd experimenteert met melodieën en tekst. Het meest verrassende is dat er tijdens deze eerste sessies geen synthesizer te bekennen is. Deze ruwe versies worden voor het nageslacht bewaard op een standaard draagbare cassetterecorder.

In het geval van het nu-nog-titellose cover-album werken de heren echter met bestaande structuren en schema's. Dit vraagt natuurlijk om een andere aanpak. Clarke legt uit: 'We proberen om het originele arrangement van de plaat te gebruiken. Daarna gaan we met de geluiden aan de slag. Het komt erop neer dat we soms de originele partijen spelen met vreemde geluiden.'

Jones knikt: 'De ritmes hebben we opnieuw gecreëerd op een manier die wij het beste vonden,' voegt hij eraan toe. 'De melodische partijen en andere structuren zijn veelal gelijk aan het originele arrangement. De meeste nummers zijn zulke goede songs, dat ik zeker niet het gevoel heb dat ik ze beter kan maken door het arrangement te veranderen. Vandaar dat de meeste

>> nummers hebben gearrangeerd zoals het origineel, gedeeltelijk uit respect voor de oorspronkelijke versies.'

Waar begin je als je een tijdloze klassieker zoals 'When Will I See You Again?' van The Three Degrees gaat coveren? Het antwoord van Jones op deze vraag klinkt alsof het kinderspel is: 'We programmeren de nummers eerst met een standaard ritme en de akkoorden. Daarna zoeken we uit in welk tempo en welke toon- en maatsoort we gaan werken. Het komt erg overeen met het produceren van een demo. Wat we vooral hebben vermeden is: 'Ja, laten we dit fantastisch programmeren en daarna vragen we Andy om het in te zingen.' De toon- en maatsoort is van cruciaal belang. Als je dat in het begin niet goed uitzoekt, dan zwem je tegen de stroom in van begin tot het eind.'

Oud en Nieuw

Ook timing kan problemen opleveren. Peter Gabriel's populaire hitsingle 'Solisbury Hill' – één van Clarke's favoriete nummers aller tijden – is een perfect voorbeeld. 'Tijdens de voorbereidingen wilden we het lange tijd in een 7/4 maat doen,' legt Jones uit. 'We vonden dat allebei een geweldig idee, maar op een dag zeiden we gewoon 'Fuck it!''

'We probeerden een drumtrack te maken waarop je kon dansen,' legt Clarke uit om de plotselinge vloek van zijn partner te verklaren. 'Precies,' voegt Jones daar aan toe. 'We waren beiden niet tevreden met de 7/4 drumtrack. Vandaar dat we er gewoon een 8/4 van hebben gemaakt. De beste drummers ter wereld zullen er geen probleem mee hebben om een goede 7/4 te creëren, maar wij kwamen er niet uit! Met Vince kan ik een idee heel snel laten werken en dus hebben we de maatsoort aangepast. Het was simpelweg een kwestie van hier en daar een extra beat toevoegen. Dat hield ook in dat we Andy's vocalen en het tempo moesten veranderen.'

'In dit geval was het eenvoudiger om Andy de vocalen opnieuw te laten inspreken. Andy had er geen idee van, dat er iets aan het nummer was veranderd,' grijnst Clarke demonisch. 'Hij zong het gewoon op een natuurlijke manier. 'Solisbury Hill' is een interessant nummer omdat, zodra je het in een 4/4 maat hoort, je automatisch denkt dat dat de originele maatsoort is.'

Dit soort radicale veranderingen werden ook op andere songs toegepast tijdens het project. Jones vertelt met smaak een andere anekdote. 'Er is een

nummer dat oorspronkelijk een ballade was in 12/8 maatsoort. Nu is het een snel dansnummer in een vierkwartsmaat. Dat komt ervan als je met Andy werkt. Hij heeft een passie voor Disco. We waren gewoon aan het werk in zijn huis en van het ene idee kwam het andere, net zoals bij 'Solisbury Hill'.

Zing, dans en verwonder

Jones: 'Andy doet de meeste vocalen in zijn huis in een kleine studio, die wij voor hem hebben gebouwd. Het hart van die studio is de laptop,' legt Jones uit. 'Hij had er al langer aan gedacht een kleine studio te bouwen. Het probleem was echter om iets te vinden waar hij zich prettig bij voelde. Aangezien hij verliefd was op zijn laptop, die hij al gebruikte voor email, graphics en tekstverwerken, hebben we het risico genomen daarmee te gaan werken.'

Ons idee was om iets te ontwerpen waardoor Andy altijd kon werken, als hij dat wilde. Nu kan hij gewoon zijn kamer ingaan en zingen. Hij hoeft niet te wachten op mij of hulp te vragen aan Vince. Andy was al in bezit van een microfoon en een vocal channel; het enige dat we hoefden aan te schaffen was Logic en een klein mengpaneel. Zo kan 'ie nu altijd aan de slag.'

De zangstudio in de kelder van Clarke's indrukwekkende 37B is ook speciaal voor Andy bedoeld. 'Andy heeft de meeste vocalen thuis gedaan,' vertelt Clarke. 'Hoewel, er zijn er ook een heleboel opgenomen in de controle kamer, omdat hij het niet bepaald prettig vindt om in de kelder te werken. Het is een beetje eenzaam. We hebben een aantal fantastische zangtakes opgenomen met een standaard microfoon, die we rechtstreeks in het mengpaneel hadden gepluigd.'

Jones is er op gebrand uit te leggen dat – heel anders dan bij vorige Erasure opnames – er voor de vocalen geen dure commerciële studio's zijn ingehuurd. 'Dat hebben we helemaal niet nodig!' En om Vince's opmerking te ondersteunen: 'Sommige van de guide vocals zijn na maanden werken nog steeds de beste. Misschien dat we ze uiteindelijk niet gebruiken als het album af is, maar er gebeurt iets magisch als we allemaal samen zijn en Andy een track voor de eerste keer zingt. Dat is altijd een fantastisch moment.'

Het techno huwelijk

Het binnenkort te verschijnen Erasure album is niet alleen een combinatie van drie muzikale geesten, het is ook een

Tot in het laatste hoekje gevuld

Erasure

Gedeeltelijke discografie

- Loveboat (Mute, 2000)
- Cowboy (Mute, 1997)
- Erasure (Mute, 1995)
- I Say I Say I Say (Mute, 1994)
- Pop! The First 20 Hits (Mute, 1992)
- Chorus (Mute, 1991)
- Wild! (Mute, 1989)
- The Innocents (Mute, 1988)
- The Circus (Mute, 1987)
- Wonderland (Mute, 1986)

samenspel van nieuwe technologieën. Jones heeft zijn geliefde draagbare studio, in een Apple G3 Powerbook, laten samenwerken met Clarke's analoge synth collectie in 37B. Met spreekwoordelijke sterretjes in zijn ogen geeft Clarke een gratis les in het mixen van beide technieken door zijn stokoude (in computerjaren althans) BBC B Micro Based UMI software step-time sequencer te knuffelen. 'Deze is van mij! De meeste songs zijn geprogrammeerd op de UMI, dus dat is de master voor de meeste tracks. We gebruiken dat (met gedeeltelijk gemeende afschuw wijzend op Emagic's Logic Audio op Jones' laptop) als een tape recorder. Heel soms gebruiken we het ook om mijn analoge synth te laten spelen via MIDI.'

Jones reageert defensief, op de aardigst mogelijke manier, een onderdeel van zijn persoonlijkheid. 'Vreemd genoeg zijn we begonnen alles op te nemen voor dit project op de Radar van Vince,' grijnst hij. 'Het waren tien dagen van uiterste frustratie, omdat we nog niet de overstap hadden gemaakt naar de combinatie van Logic en het UMI systeem, die het prima kunnen vinden. Ik snapte gewoon niet waarom ik op een in mijn ogen antieke taperecorder moest werken, terwijl ik een echte Logic fanaat ben. Vooral vanwege het gemak waarmee ik arrangementen en geluiden kan maken met een modern werkstation.'

Het duurde dus niet lang voor de Apple Powermac G4 werd geïnstalleerd

Waarom zou je met een muur vol oude analoge bakken nog je tijd en energie in een softsynth steken?!

foto's: © Future Publishing

et apparaat.

de buitenkant van Studio 37B >>

op 37B. Is Clarke helemaal overtuigd van de computer? Gezien een aantal extra BBC Micro B's in de kelder van 37B ligt het voor de hand dat hij voorlopig nog wel even met zijn oude vertrouwde sequencer zal blijven werken. 'Het heft nog geen fractie van de mogelijkheden in Logic,' geeft Clarke toe, 'maar ik kan er snel mee werken en krijg bijna onmiddellijk het resultaat dat ik wil. Als ik andere programmeurs zie werken met Cubase of iets dergelijks, dan raak ik erg gefrustreerd: 'Ik wil alleen maar een pitch bend, wat moet ik dan met al die menu's?!' Ik word daar dus helemaal gestoord van!'

Jones heeft de rol van vredesstichter op zich genomen: 'We kunnen nu allebei werken met de sequencers waarbij we ons het meest thuis voelen. We hebben met zijn tweeën de beschikking over drie computers en dat maakt het werk een stuk gemakkelijker.'

'Welke modular nú?'

De keuze welke instrumenten je gebruikt is natuurlijk ook een kwestie van smaak. Bij Clarke spreken de ronde muren van 37B boekdelen. Van boven tot onder is de studio gevuld met vintage analoge synthesizers, allemaal mooi geïntegreerd rondom de centrale werktafel. Je vindt er modulaire systemen van de Roland 100M en hun monstrueuze System 700 tot en met obscure monosynths, zoals de Nederlandse Synton

Syrix. Noem een klassieke synth en Clarke heeft er een (of twee!). 'Ik heb veel geld uitgegeven voor het Chorus album, omdat we rond die tijd allerlei regels instelden, zoals 'geen akkoorden' en 'geen MIDI'', vertelt Clarke.

Hoewel dat soort regels niet van toepassing zijn op het nieuwe album, is Clarke erop gebrand de nieuwste Erasure plaat te gebruiken om met de subtractieve synthese weer iets verder te gaan dan gebruikelijk: 'Een van de dingen die ik probeer, is om niet telkens dezelfde synth te gebruiken. Er zijn bepaalde synths, die je altijd zult gebruiken, omdat je ze zo goed kent. Bijvoorbeeld: je hebt een hi-hat geluid nodig, dus je grijpt dezelfde module. Of je wijst een bepaalde sound toe aan een toetsenbord, omdat je weet dat je het geluid daar snel mee kunt creëren. Ik heb een hele verzameling modules, die ik niet genoeg gebruik. Voor mij is het een uitdaging om bijvoorbeeld een goed klinkende kick uit een Korg MS20 te halen.

Heel anders dan Jones, is Vince ook geen fan van softsynths. 'Ze zijn vrij interessant,' geeft hij toe. 'Maar we gebruiken ze eigenlijk nauwelijks. Waarom zou ik de Pro-52 gebruiken terwijl ik hier ook twee echte Prophets heb staan?!'

Jones reageert daarop: 'Vince verveelt zich erg snel en hij werkt supersnel met zijn eigen apparatuur. Hij heeft dus gelijk. Het is nutteloos een softsynth te gebruiken, als er zo veel echte modellen om je heen staan. Hoewel we Reason

en Battery best veel hebben gebruikt, vooral voor het creëren van beats. Natuurlijk gebruiken we ook softsamplers, omdat dat zo veel gemakkelijker is dan hardware.'

Het is weer een voorbeeld hoe oude en nieuwe technologieën elkaar ontmoeten. Het indrukwekkende werk van zowel Jones en Clarke uit het verleden voor de geest halend kunnen we stellen dat dit huwelijk goed gaat werken op het nieuwe Erasure album, als het eenmaal af is.

En de titel?

Gezien het feit dat de mensen bij Erasure's platenlabel, Mute, de plaat nog niet hebben gehoord, zwijgen Bell, Clarke en Jones over de precieze tracklisting op het album. Jones is wel bereid een aantal hints te geven. Met name dat ze zeer verschillende uiteinden van het popmuziekspectrum hebben gekozen. 'Er is één nummer dat van voor de jaren '50 stamt,' begint hij, 'maar er is ook iets uit de jaren '80, een cover versie van een Erasure nummer...'

Vreemd genoeg vindt Clarke het niet bizar om zichzelf te coveren. 'Ik heb dat eigenlijk al heel vaak gedaan. Iedere keer dat we toerden herprogrammeerde ik de hele set. De nieuwe technologieën die we gebruiken maken het werken aan een oude song veel boeiender. We hebben de meeste partijen gelaten voor wat ze waren, de geluiden wat beter gemaakt en de toonsoort naar beneden geschroefd.'

Erasure fans die nu graag willen weten welk nummer ze hebben gecoverd zullen geduldig moeten wachten, samen met Mute Records. Of Mute voldoende onder de indruk zal zijn van de nieuwe plaat om deze te gaan promoten weet niemand op het moment nog. Het is best mogelijk dat Erasure het zelf-gefinancierde album ergens anders moet onderbrengen. Binnenkort kan het publiek zelf deze stijlvolle versies van klassieke popsongs beluisteren en hopelijk zal het Erasure weer de onstabiele, maar hoge golven van de hitlijsten doen bestijgen. ■

Jonathan Miller is een Britse freelance schrijver, die in opdracht van Interface reeds diverse Britse artiesten interviewde.

Gerelateerde links: www.erasureinfo.com
www.garethjones.com

